

# απόψεις

## Θα αναπτυχθεί η χώρα μας τόσο, ώστε να μας αφορά η συζήτηση για την επιβολή φόρου στα ρομπότ;

Οι σημερινές «Απόψεις» γράφονται με αφορμή πολύ πρόσφατη συνέντευξη του Bill Gates στο περιοδικό «Quartz»<sup>1</sup>. Η συνέντευξη περιστρεφόταν γύρω από την πιθανή ανάγκη να επιβραδυνθεί η τεχνολογική εξέλιξη, ώστε να επιβραδυνθεί αντίστοιχα ο ρυθμός αντικατάστασης του ανθρώπινου εργατικού δυναμικού από ρομπότ.

Η άποψη του Bill Gates, ο οποίος έχει συμβάλλει σημαντικά στην τεχνολογική αναδιάρθρωση της εποχής μας, είναι ότι δεν πρέπει να φρενάρουμε την εξέλιξη της τεχνολογίας. Αυτό για το οποίο πρέπει κατά τη γνώμη του να μεριμνήσουμε είναι να χρησιμοποιήσουμε αντίβαρα, ώστε να περιοριστεί η βλάβη των εργαζομένων από την αντικατάστασή τους από τεχνολογικά προηγμένες μηχανές.

Η ιδέα να χρησιμοποιηθεί η φορολογία ως εργαλείο αποκατάστασης της ζημιάς που προκαλεί σε εργαζόμενους η τεχνολογική ανάπτυξη είναι παλαιότερη. Άλλωστε, πολλές φορές έχουμε επισημάνει στο Δ.Φ.Ν., ότι η φορολογία συνιστά το κατεξοχήν εργαλείο για την άσκηση πολιτικής και για τον λόγο αυτόν τυχόν στοχευμένες φορολογικές πολιτικές αναδιανομής κεφαλαίου και εισοδημάτων δύνανται να επιδράσουν θετικά στην εξασφάλιση των αναγκών για την επιβίωσή τους, πρώην εργαζομένων.

Ο Bill Gates προχώρησε τη συζήτηση αυτή ένα βήμα περισσότερο. Εισηγήθηκε την επιβολή ενός οικονομικού βάρους σε κάθε ρομπότ, βάρους το οποίο θα συνάδει με τον φόρο εισοδήματος και τις λοιπές επιβαρύνσεις, που θα κατέβαλαν οι εργαζόμενοι επί του μισθού τους.

«Τώρα, ο εργαζόμενος που κερδίζει ας πούμε 50.000 δολάρια, απασχολούμενος σε ένα εργοστάσιο, υποβάλλεται για το ποσό αυτό σε φόρο εισοδήματος, ασφαλιστικές εισφορές κ.ο.κ. Αν αυτός αντικατασταθεί από ένα ρομπότ, θα μπορούσαμε να σκεφτούμε να φορολογήσουμε το ρομπότ στο ίδιο επίπεδο επιβάρυνσης».

Κατά τον Bill Gates, ο σκοπός της οικονομικής επιβάρυνσης της επιχείρησης με ποσό ανά ρομπότ, το ύψος του οποίου θα είναι ανάλογο με το ποσό που εισέπραττε από τον εργαζόμενο το κράτος για να εξυπηρετήσει αδιαίρετες παροχές του και παροχές κράτους πρόνοιας, δεν θα είναι να αυξηθούν τα γενικά έσοδα του κράτους. Αλλά, αντί-

---

<sup>1</sup> Βλ. και «Financial Times», 19.2.2017.

θετα, τα εισπραττόμενα ποσά από την επιβολή αυτού του οικονομικού βάρους θα χρησιμοποιηθούν στοχευμένα για να ανακουφίσουν τους εργαζόμενους που πλήττονται από την ανάπτυξη της τεχνολογίας και αντικαθίστανται στην εργασία τους από μηχανήματα.

Η συζήτηση της επιβολής οικονομικού βάρους ως αντιστάθμισμα των αρνητικών παρενεργειών της βιομηχανοποίησης παλαιότερα και σήμερα της ανάπτυξης της τεχνολογίας είναι ανοικτή αρκετές δεκαετίες. Ιστορικά, μπορεί η αντικατάσταση των ανθρώπινων χεριών με μηχανές στην αγροτική παραγωγή και η διάνοση εμπορικών δρόμων να βοήθησε στη συγκέντρωση των ανθρώπων της υπαίθρου στις πόλεις και τελικά στη σώρευση κεφαλαίου, επενδύσεων και ανθρώπινου δυναμικού που οδήγησε στη βιομηχανική επανάσταση, ο μετέπειτα όμως φορντισμός, με τη δημιουργία καθιερωμένων μονάδων μαζικής παραγωγής οδήγησε στην περαιτέρω ανάγκη μεγιστοποίησης του κέρδους, με την αντικατάσταση ανθρώπινων μονάδων από μηχανές. Σήμερα, και αφού ήδη τα κέντρα της βιομηχανικής παραγωγής έχουν διασπαρθεί σε όλον τον κόσμο, δημιουργώντας σχέσεις κέντρου-περιφέρειας μεταξύ ανεπτυγμένων και υπό ανάπτυξη κρατών, η συζήτηση για την αντικατάσταση ανθρώπων από μηχανές παραμένει απολύτως επίκαιρη.

Οι Γάλλοι σοσιαλιστές (Benoit Hamon) προτείνουν την επιβολή φόρου στα ρομπότ, για να χρηματοδοτηθεί και διασφαλιστεί ένα ελάχιστο (αξιοπρεπές) εισόδημα για όλους. Μετά την εκλογή Τραμπ, η συζήτηση στις Η.Π.Α. αφορά στην αποτελεσματικότητα της ενίσχυσης της εσωτερικής παραγωγής και της παροχής αντικινήτρων για μετεγκατάσταση των παραγωγικών μονάδων στην αλλοδαπή, ώστε να ενισχυθεί η απασχόληση αμερικανών πολιτών. Το ερώτημα προφανώς παραμένει ανοικτό, όπως και ανοικτός παραμένει στα κράτη με ανεπτυγμένη τεχνολογία και βιομηχανική παραγωγή, ο προβληματισμός αν ο «φόρος επί των ρομπότ» ή οποιαδήποτε άλλο ομοειδές αυτού οικονομικό βάρος θα πρέπει να βαραίνει τις επιχειρήσεις που με την χρησιμοποίηση της τεχνολογίας μειώνουν το κόστος παραγωγής και αυξάνουν το περιθώριο κέρδους ή το κόστος αυτό θα πρέπει να μετακυλιέται στον τελικό καταναλωτή.

Στη χώρα μας, σιγά - σιγά και με αργό είναι αλήθεια ρυθμό αρχίζει η εξοικείωσή μας με την έννοια του «ελάχιστου ορίου αξιοπρεπούς διαβίωσης», το οποίο θα πρέπει να διασφαλίζεται σε χαμηλόμισθους εργαζόμενους, ανέργους και συνταξιούχους και με πόρους αναδιανεμόμενους από τις λοιπές κοινωνικές ομάδες. Ανοικτή παραμένει και η συζήτηση, αν θα πρέπει να ελαφρύνει και μέχρι ποιόν βαθμό η φορολόγηση του ενεργού παραγωγικά πληθυσμού, σε βάρος του ύψους των συντάξεων. Ανοικτό παραμένει ακόμη το επώδυνο ζήτημα του ορίου της αξιοπρεπούς σύνταξης, υπό το πρίσμα της ανταποδοτικότητας ασφαλιστικών εισφορών και συντάξεων. Ανοικτό παραμένει και το ζήτημα της απορρόφησης των ανέργων, με περαιτέρω εξειδίκευσή τους.

Τα ανοικτά, λοιπόν, ζητήματα στη χώρα πολλά και επώδυνα. Ας ελπίσουμε ότι σύντομα θα βιώσουμε την πολυπόθητη ανάπτυξη της εγχώριας παραγωγής, ώστε ζητήματα σαν αυτό που έθεσε Bill Gates να αντικαταστήσουν τα ζητήματα που σήμερα μας απασχολούν και δημιουργούν ασφυκτικές στη χώρα μας συνθήκες.

**Ασπασία Μάλλιου**